

แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านผญาปรัชญาชีวิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

นางมาลิน จิตรheim

โรงเรียนโพนทองพัฒนาวิทยา

อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาภาษาไทย ท ๓๑๑๐๒ การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการฝึกคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล รอบคอบ มีวิจารณญาณ มีการไตร่ตรอง มองการณ์ไกล และรู้จักนำความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในการเผชิญสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสม แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทั้งหมด ๖ ชุด

ชุดที่ ๑ แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ชุดที่ ๒ แบบฝึกทักษะการอ่านข่าว

ชุดที่ ๓ แบบฝึกทักษะการอ่านบทความ

ชุดที่ ๔ แบบฝึกทักษะการอ่านบทร้อยกรอง

ชุดที่ ๕ แบบฝึกทักษะการอ่านพญาปรัชญาชีวิต

ชุดที่ ๖ แบบฝึกทักษะการอ่านนิทานพื้นบ้าน

ผู้จัดทำหวังว่าแบบฝึกทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะการอ่านเพื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้เป็นอย่างดี และเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนคิด ให้กับผู้เรียนได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

มาลิน จิตรเทิม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมายของพจนานุกรม ประโยคคำสอน.....	๑
พจนานุกรม.....	๓
พจนานุกรมรัก เกี่ยวพราสารี.....	๔
พจนานุกรมเกี่ยวกับการศึกษา.....	๕
พจนานุกรมเกี่ยวกับการเมือง.....	๕
พจนานุกรมเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม.....	๖
พจนานุกรมเกี่ยวกับความลำบากต่อผู้ดัดจริต.....	๖
พจนานุกรมเกี่ยวกับการประมาท ถ่อมตน.....	๗
แบบฝึกทักษะการเขียนแผนภูมิเนื้อหา พจนานุกรม.....	๘
แบบฝึกหัด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านพจนานุกรม.....	๙
เฉลย แบบฝึกทักษะการเขียนแผนภูมิเนื้อหา พจนานุกรม.....	๑๒
เฉลยแบบฝึกหัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านพจนานุกรม.....	๑๓
บรรณานุกรม	๑๔

ตัวชี้วัด การเรียนรู้

สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ท ๑.๑ ม ๔-๖ / ๒ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

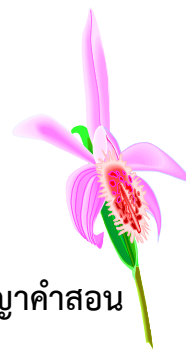
ท ๑.๑ ม ๔-๖ / ๓ วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท๑.๑ ม ๔-๖ / ๖ ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. นักเรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากเรื่องที่กำหนดให้ได้
๒. นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

กรอบความรู้ที่ ๑

ความหมายของฉญาภาษิต ปรัชญาคำสอน

ฉญาภาษิตคือ ฉญาที่นักปราชญ์โบราณอีสานแต่งขึ้น เพื่อให้เป็นคติสอนใจให้ผู้คนนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จะเห็นได้ว่าคนอีสานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถดำรงความเป็นหมู่กลุ่ม ความเป็นญาติพี่น้อง มีการช่วยเหลือเอื้ออาทร แบ่งปัน เจือจาน มีน้ำใจที่ดงามต่อกัน ส่วนใหญ่จะอาศัยแนวคำสอนจากฉญาภาษิตซึ่งแทรกปนอยู่ในวรรณคดีอีสานบ้าง นิทานพื้นบ้าน เป็นคติในการดำเนินชีวิต

ฉญาภาษิตที่พ่อแม่นำมาสอนลูก ปู่ย่ามาสอนหลาน ผู้นำทางพิธีกรรมประเพณีนำมาสอนชาวบ้าน พระนำมาสอนพุทธศาสนิกชน อ่านหรือฟังแล้วต้องนำมาคิด พิจารณาไตร่ตรองตีความ เพราะบางคำสำนวนได้ซ่อนแฝงคำความความหมายไว้อย่างลึกซึ้ง ถ้าเพียงแต่อ่านแล้วผ่านไปอาจไม่ได้ความหมายแง่คิดกินใจ เช่นคำว่า

“อยากกินน้ำแชบให้ชุดน้ำบ่อหิน
อยากมีอยู่มีกินให้เอาศีลเป็นทุนไปค้า
อยากขึ้นสวรรค์ชั้นฟ้าให้ฆ่าเจ้าของเอง”

ฉญาสำนวนนี้หลายคนอ่าน ฟังแล้วจะมีความเห็นแย้งทันที โดยเฉพาะวรรคสุดท้ายที่ว่า “อยากขึ้นสวรรค์ชั้นฟ้าให้ฆ่าเจ้าของเอง” ผู้อ่านหรือฟังจะสงสัยว่าอยากพบสวรรค์นพพานแล้วทำไมจึงฆ่าตนเองซึ่งขัดกับหลักศาสนาที่สอนว่าการฆ่าตนเองที่เรียกว่า “อัตวินิบาตกรรม” นั้น ถือเป็นบาปหนักถึงขั้นปิดสวรรค์นพพานเลยทีเดียว

ความจริงข้อความนี้ผู้แต่งได้ซ่อนปรัชญาไว้ว่า การฆ่าตนเองนั้นหมายถึงการฆ่ากิเลส ตัณหา อวิชชา อุปทาน โลภ โกรธ หลง ที่นอนเนื่องเป็นเพื่อนอยู่ในจิตใจนั้นของเราให้หมดไป ตายไปนั่นเอง มิได้หมายถึงการฆ่าชีวิตทางกาย อย่างที่คนเข้าใจกัน

บางสำนวนก็ใช้คำ ภาษาเปรียบเทียบเหมือนสำนวนเปรียบเทียบ หรือคำอุปมาอุปไมยของไทย ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องตีความเปรียบเทียบ จึงจะเข้าใจความหมายเช่น

“เกลี้ยงแต่นอก	ทางโน้นเป็นหมากเตื่อ
หวานนอกเนื้อ	ในส้มจ้งหมากนาว”

บางสำนวนได้กล่าวว่า แบบกลับคำเป็นขาว หรือกลับหน้าเป็นหลัง ผู้อ่านหรือฟังจะต้องพิจารณาตีความให้ถี่ จึ่งจะรู้เจตนารมณ์ของผู้แต่ง เช่น

“ ฟังยิन्नกอี้เอี้ยง กิณหมากโพธิ์โฮ
 แช่ว แช่วเสียง บ่มีตัวฮ้อง
 แช่ว แช่ว ฮ้องตัวเดียวเหมิดหมู่”

หรือ

“อยากกินปลาขาวให้แบกแหขึ้นโคก
 อยากตกรนกรให้เข้าวัดฟังธรรม ...”

จะเห็นได้ว่าพญาสองสำนวนนี้ จะต้องแปลชนิดคำเป็นขาว หน้าเป็นหลัง ที่เดียวจึงจะได้ความหมายที่แท้จริง

พญาภาษิตนั้นนักปราชญ์อีสานแต่งไว้เพื่อสอนใจคนทุกระดับชั้นนับตั้งแต่ สามัญชน จนถึงพระมหากษัตริย์หรือแม้แต่พระสงฆ์ เช่น

๑. สอนสามัญชนทั่วไป

“คันสคอยแต่บุญมาค้ำบ่ทำกะบ่แม่น
 คือจ้งเฮามีอาหารไว้บ่เอากินมันบ่อ้ม
 “คันเจ้าเป็นสาวนั้น
 ตีนผมให้หล่าเกลี้ยง

คอยแต่บุญสงให้มันสิดได้บ่อนได้
 มีลาบคันบ่เอาข้าวคู้ทางท้องบ่อ่อนเต็ม”
 ครองธรรมให้มันคล่อง
 ตีนซันให้หล่าเพียง”

๒. สอนข้าราชการ

“ขุนหาญห่าวครองเมืองจ้งเอื้องทุ่ง
 “คันสิเป็นขุนให้ถามดูพวกไพร่

ขุนขีย่านแม่นครองบ้านกะบ่เอื้อง”
 คันแม่นไพร่บ่พร้อมแปลงบ้านกะบ่เอื้อง”

๓. สอนนักปราชญ์ราชครู ผู้มีความรู้วิญญูชน

“คันแม่นมีความรู้เต็มพุงเพียงปากกะตามถ่อน
 “คันเจ้ามีความฮู้อย่าถือโตวดอง

คันแม่นสอนโตเองบ่ได้ไผสียงว่าดี”
 ให้ลงมาสู้พื้นดินได้ล้ำสู่คน”

๔. สอนพระสงฆ์

“คันแม่นสังฆเจ้าบ่ถือคลองคำสวด
 คันแม่นบวชมาแล้วให้ถือฮิตคำสอน
 คันบ่มีศีลสร้างบาปกรรมสิน่าไล่เอาดี

แม่นสิบวชฮอดเฒ่าบุญเจ้ากะบ่มีดอกนา”
 อย่าให้ผิดครองธรรมแห่งองค์พุทธเจ้า
 ชาวบ้านไหว้ทุกมือ เขาหวังได้เฟิงบุญ เดี้น้อ”

๕. สอนพระมหากษัตริย์

“เป็นกษัตริย์ให้อักฮิตครองกษัตริย์
 “เป็นกษัตริย์สร้างมีธรรมนำส่อง

คุณธรรมเริงช้วน บ่มีเว้น”
 ทศพิธราชธรรมคำอยู่ชู้ไว้อย่าถอย”

กรอบความรู้ที่ ๒ ตัวอย่าง ฝนฟ้าปรายแบ่งตามลักษณะความหมาย

๑. คำสอน

พงศ์พันธุ์เชื้อ	ตายายพ่อแม่
ควรสินบนอบไหว	ยอไว้ที่สูง
ผลาบุญมาค้า	แนมน้ำยู่สง
ปรารถนาอันใดคงสืบทอดได้	โดยดั่งดังประสงค์

ความหมาย บุญคุณของพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง ควรให้ความเคารพนับถือ ไปมาหาสู่มิได้ขาด จะเป็นผลดีต่อตนเอง (สอนให้เคารพพ่อแม่ญาติพี่น้อง)

อยู่ใกล้น้ำ	บ่มีน้ำกิน
อยู่ใกล้หิน	บ่มีหินสร้างบ้าน
คนขี้น้ำ	เห็ดหยั่งกะบ่เหือง

ความหมาย คนโง่อยู่ใกล้สิ่งมีประโยชน์ก็หาประโยชน์มิได้ คนขี้เกียจยอมไม่เจริญรุ่งเรือง

สี่ตีนยังฮู้พลาด	นักปราชญ์ยังฮู้หลง
สี่เปะสาหยั่งเฮา	สี่บ่มีวันล้ม ชันบ้อ

ความหมาย คนเราเกิดมามีความผิดพลาดเป็นของธรรมดา แม้จะมีประสบการณ์เพียง ไหนก็ผิดพลาดได้ (สอนให้รู้จักให้อภัยผู้อื่น)

อย่าสิหวังสุขย่อน	บุญเขามาเพ็ง
สุขกะสุขเพิ่นพูน	บ่มาคุ้มฮอดเฮา

ความหมาย อย่าได้คาดหวังความสุขจากคนอื่น เพราะเป็นไปไดยาก สุขก็สุขของเขา ไม่อาจมาถึงเราได้ (ให้ทำเอง สร้างเอง)

อยากทุกซีให้เป็นนายคน	อยากสาละวนให้เอาเมียน้อย
อยากเป็นฝีกองกอย	ให้ลักอยู่ลักกิน

ความหมาย การเป็นผู้นำย่อมลำบาก เช่นกับการมีภรรยาหลายคนก็เช่นกัน เพราะต้อง เอาใจคนหลายคน เพราะมีคนเดียวก็ลำบากอยู่แล้วเมื่อมีหลายคน จึงเพิ่มความยุ่งยากอีก ตามลำดับ นิสัยของคนชั่วคือ คดโกง และคอร์รัปชั่น (สอนให้ทำดี)

๒. ผนวความรัก เกี้ยวพาราสี

เกลี้ยงออกตลอด	ปลอดอ้อยซ้อย
เสมอดังตองตึด	ผัดแต่เป็นบ่าวมา
กะปมีเมียซื่อน	ผัดแต่เป็นกอขึ้น
บมีเครือสิเกี้ยวอุ่ม	ผัดแต่เป็นพุ่มไม้
เครือสิเกี้ยวกะปมี	

ความหมาย ยังไม่มีคนรัก หัวใจสะอาด ตั้งแต่เป็นหนุ่มขึ้นมายังไม่เคยรักใคร และยังไม่มีใครรัก เหมือนต้นไม้ที่ไม่มีเถาวัลย์ เกาะเกี่ยว ยังอยู่โดดเดี่ยวเป็นโสดเสมอมา

ไกลขอให้ไกลแต่หน้า	สีไปมาบได้ห่าง
ส่วนจิตข่อยกะอยู่นี้	ใจข่อยกะอยู่นี้
ความฮักข่อยกะอยู่นี้	สีไปพุ่นแต่ฮ้างคิง

ความหมาย เราไกลกันขอให้ไกลเพียงร่างเพียงกาย เพียงไร่นาที่อยู่อาศัย แต่คำพูดวาจาใจให้เราอยู่ใกล้กันตลอด

ข้อยนี้ตั้งเชื้อชาติแอ้ง	เหม็นสาบกุยผง
บ่แม่นแนวหงส์คำ	สีห่อนเทียมพระจันทร์ได้

ความหมาย ฉันเป็นคนชั้นต่ำ ไม่อาจเทียบเทียมเธอที่เป็นคนชั้นสูง

เกลี้ยงฮอดใจใสเหม็ดลั้น	เว้าความไต่มีแต่แมน
เปิดเบ็งแล้ว	ดวงแก้วกะบ่ปาน

ความหมาย พุดจริงทุกอย่าง เปิดใจให้ดูสดใสปานดวงแก้ว

เชื้อชาติแอ้ง	บ่ห่อนฮ่วมฮ้างแหล่ว
บ่แม่นแนวหงส์คำ	ฮ่วมกันบ่มีได้

ความหมาย คนจนกับคนรวยไม่อาจเป็นคู่กันได้

๓. ฝนเกี่ยวกับการศึกษา

มีความรู้ คนได้เกรงขาม
อุปบ่งาม ความรู้ช้อย

ความหมาย มีความรู้แม้จะไม่หล่อไม่สวยก็เป็นคนมีเสน่ห์และมีคนเกรงขาม

ครั้นแม่นมีความรู้ เต็มพุงเพียงปาก
สอนโตยังบ่ได้ ไผลีย่องว่าดี

ความหมาย มีความรู้มากมายแต่สอนตัวเองไม่ได้ก็ไม่มีประโยชน์

ครั้นเจ้ามีความรู้ อย่าถือโตอวดออง
ให้ลงมาสู่พื้น ยืนพร้อมหมู่คน

ความหมาย ถ้ามีความรู้ย่ออวดตัวอวดตน อย่าถือตัวจองอ๋อนน้อมถ่อมตนจึงจะมีค่า

๔. เกี่ยวกับการเมือง

ครั้นเจ้าได้ชี้ข้าง กิ่งฮ่มเป็นพระยา
อย่าได้ลิ้มคราวทุกข์ ชีควายคอนกล้า

ความหมาย ถ้าได้ดีแล้ว มีหน้าที่สูงส่ง ไม่ควรลิ้มความจน และคราวจน

ครั้นได้เป็นใหญ่แล้ว อย่าลิ้มคุณพวกไพร่
ครั้นแมนไพร่บ่พร้อม สีน้าบ่ฮุ้งเอื้อง

ความหมาย เป็นผู้นำอย่าลิ้มประชาชน เพราะหากประชาชนไม่พร้อมจะทำให้สีหน้าไม่เบิกบานทำอะไรได้ยาก

เป็นขุนเป็นนาย มีบ่าวไพร่อ้อมข้าง
อย่ากล่าวอวดอ้าง ยอโตว่าดี

ความหมาย เป็นผู้ปกครอง มีคนแห่แหนล้อมหน้าหลัง อย่าอวดตัวหลงตน

๕. เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม

บักหุ่งสุกคาคัน บ่หวานท้อเอาลงบ่ม
คนอื่นบ่มให้ บ่ท้อได้บ่มเอง

ความหมาย บุญกรรมเราต้องทำเองจะให้คนอื่นทำให้ไม่ได้ เหมือนการอยากกินอาหาร ต้องกินเองจึงรู้สึกอิ่ม

คนเฮนั่น คือกันทั้งโลก
เกิดแล้วกลับตัวปลิ้น ตายเมี้ยนคู่ชูคน

ความหมาย คนเราเหมือนกันหมด คือมีเกิดแก่เจ็บและตาย

เฮือสืหลัก กะมาหลักเมื่อจอด
ตาสีบอด กะมาบอดเมื่อเถ่า

ความหมาย เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อเถ่า

อย่าได้คิดกอบเกื้อ กรรมบาปหนาหนัก
ให้เอาบุญเป็นสหาย ฮวมเฮือนเฮียงซ็อน

ความหมาย จงอย่าคิดทำบาปกรรม จงทำบุญเป็นเพื่อนในการดำเนินชีวิต

๖. ญาเกี่ยวกับความลำบากต่อผู้ดั้นรน

คนทุกข์เพิ่นว่าให้เลี้ยง คนปากเกลี้ยงให้ไล่หนี
คนชี้ถ้อย่าเอาเป็นหมู่ คนชี้ตู่หนีให้ห่างไกล

ความหมาย คนลำบากท่านให้เลี้ยงไว้ คนปากไว (ปากพล่อย) ให้ไล่หนี คนชี้ตระหนี่ อย่าเอาเป็นเพื่อน คนชี้ตู่ชอบหาเรื่องไม่ควรคบ

เที่ยวทางบ่สุดเส้น อย่าถอยหลังให้เขาเหยียบ
ตายขอให้ตายหน้าพูน เขาจ้งย่องว่าหาญ

ความหมาย ทำอะไรต้องทำให้ถึงที่สุด ตกลงว่าเดินหน้าแล้วอย่าถอยหลังให้คนเขาเหยียบย่ำได้ ไปตายเอาดาบหน้าคนจึงจะยกย่องว่าดี

๗. ฝนเกี่ยวกับการประมาณ ถ่อมตน

ศิษย์ควรยำเียงย่าน ครูบาพ่อแม่
เถ้าแก่เด็กน้อยเจ้า เหลนควรย่านย่าเกรง

ความหมาย ศิษย์ควรเคารพครู ลูกควรเคารพพ่อแม่ หลานควรเคารพปู่ย่าตายาย

เขาเป็นศิษย์ควรรู้ บุษาครุผู้สอนสั่ง
เอ็ดตามคำบอกไว้ ศิษย์สืได้สูงเฮื่อง

ความหมาย ศิษย์ที่มีความยำเกรง เคารพครูอาจารย์ย่อมเจริญรุ่งเรือง

เขาผู้น้อย ต้องคอยตามผู้ใหญ่
ตามกันท่าน หม่าฮ้ายบักด

ความหมาย เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด

สิบเบี้ยอยู่ปากฟ้า อย่าโอ้อวดคินหา
สองสลึงมามือ ให้ค่อยกำเอาไว้

ความหมาย จงพอใจสิ่งที่ตนมีอยู่ มีเงินสองสลึง มากกว่าคนอื่นมีเป็นแสน

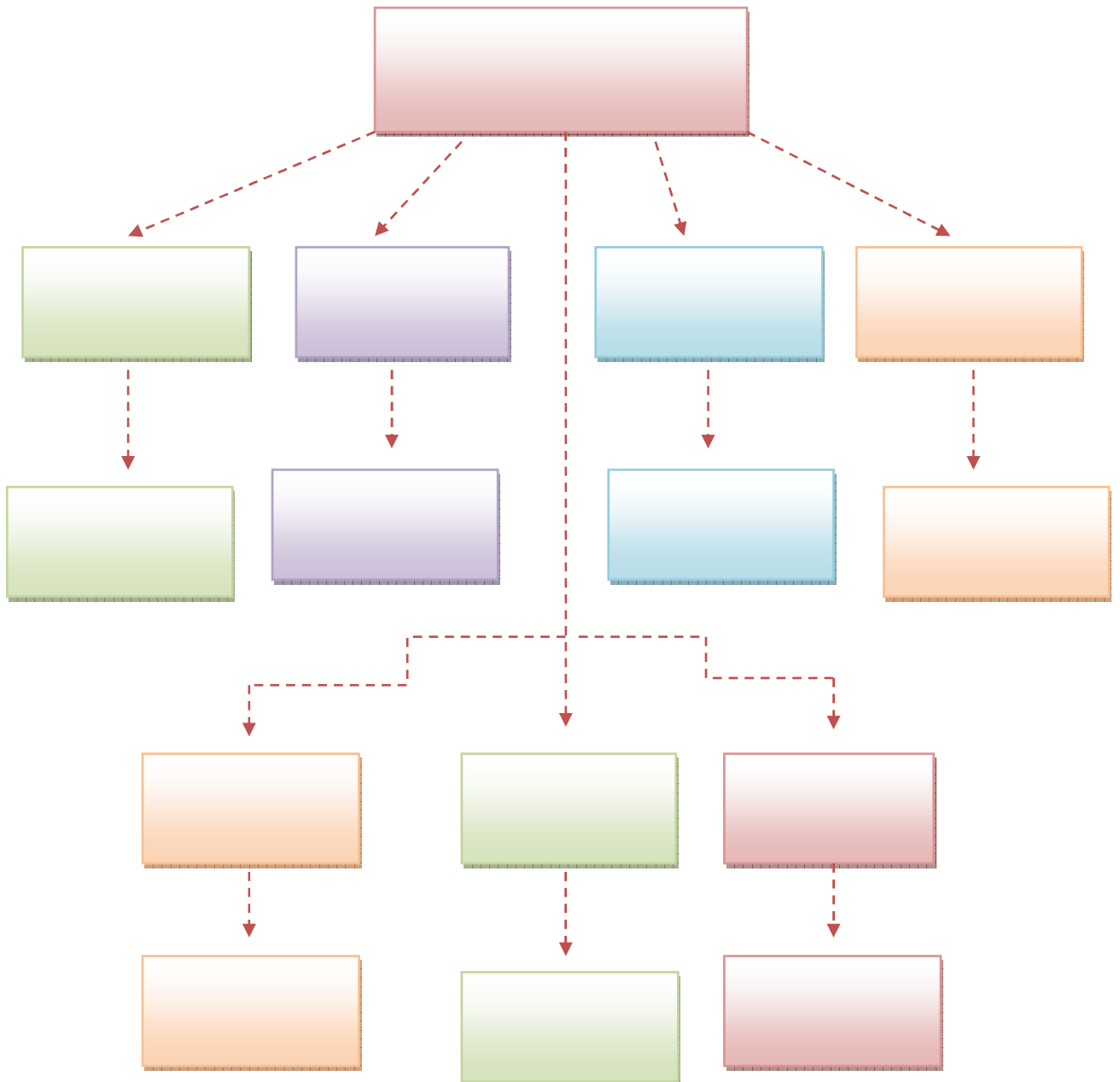
เพิ่นอยู่ดินให้่งเว้า เป็นผู้เถ้าให้เฮาย่าเียง
ใจนักเลงอย่าเอามาไซ้ เพิ่นเอ็นไซให้รับขานจา
อย่าหัวซาคำตำพ่อแม่ อย่าใจแฉะฮักฮืดคำสอน

ความหมาย ให้เคารพนบน้อมคนแก่ ผู้อาวุโส ไม่ควรมีนิสัยเป็นนักเลง คนเรียกขานให้ทำงาน ให้มีน้ำใจช่วยเหลือ คำว่ากล่าวตักเตือนของบิดามารดา ไม่ให้ถือโกรธ และให้รู้จักรักษานบประเพณี

แบบฝึกทักษะการเขียนแผนภูมิเนื้อหา แบบต้นไม้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้เรื่องพญาปรัชญาชีวิต เป็นแผนภูมิเนื้อหา

แบบฝึกหัด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องการอ่านผญาปรัชญาชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย (x) ในกระดาษคำตอบในข้อที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ถ้าจะเปรียบเทียบผญาอีสาน น่าจะตรงกับความหมายใด

- ก. คำพังเพย
- ข. สำนวน
- ค. สุภาษิต
- ง. คำสอน

๒. เฮาผู้น้อย ต้องคอยตามผู้ใหญ่
ตามกันท่าน หม่าฮ้ายบักัด มีส่วนคล้ายกับ สำนวนใด

- ก. ดูช้างดูหาง
- ข. เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
- ค. เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด
- ง. วัตรอยเท้า

๓. “อยู่ใกล้น้ำ บ่มีน้ำกิน
อยู่ใกล้หิน บ่มีหินสร้างบ้าน
คนขี้น่าน เฮ็ดหยักกะบ่เอื้อง” มุ่งสอนให้คนเป็นอย่างไร

- ก. มีความอดทน
- ข. มีความขยัน
- ค. มีความกล้า
- ง. มีความมุ่งมั่น

๔. “พงศ์พันธุ์เชื้อ ตายายพ่อแม่
ควรสินบนอบไหว ยอไว้ที่สูง
ผลาบุญมาค้า แนนนำยู่ส่ง
ปรารณาอันใดคงสืลาภได้ โดยด้ามดั่งประสงค์” สอดคล้องกับ

- ก. ความกตัญญู
- ข. ความรัก
- ค. การดูแล
- ง. การเคารพบูชา

๕. ข้อใด ความหมายแตกต่างจากพวก

ก. เขาผู้น้อย
ตามกันท่าน	ต้องคอยตามผู้ใหญ่
หมาฮ้ายบ่กัด
ข. ศิษย์ควรยำเอย่าน
เถ้าแก่เด็กน้อยเจ้า	ครูบาพ่อแม่
เหลนควรย่านย่าเกรง
ค. เขาเป็นศิษย์ควรฮู้
เฮ็ดตามคำบอกไว้	บูชาครูผู้สอนสั่ง
ศิษย์สืได้ฮู้เฮื่อง
ง. เป็นขุนเป็นนาย
อย่ากล่าวอวดอ้าง	มีบ่าวไพร่อ้อมข้าง
योโตว่าดี

๖. นักเรียนมีความเห็นว่าผลามีประโยชน์อย่างไร

- ก. เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
- ข. ให้คนเป็นคนดี
- ค. แนวทางในการปฏิบัติตนบนพื้นฐานความถูกต้อง
- ง. แนวทางดำเนินชีวิตที่พอเพียง

๗. นักเรียนคิดว่าในวัยใดที่ควรนำแนวทางของผลาไปปฏิบัติ

- ก. วัยชรา
- ข. วัยทำงาน
- ค. วัยรุ่น
- ง. ทุกวัย

๘. “เที่ยวทางบ่สุดเส้น
ตายขอให้ตายหน้าพุ้น

อย่าถอยหลังให้เขาเหยียบ
เขาจ้งย่องว่าหาญ” สอนให้รู้จัก

- ก. ความกล้าหาญ
- ข. ความเพียร
- ค. ความมานะอดทน
- ง. ความทะเยอทะยาน

๙. “สี่ตีนยังอยู่พลาด นักปราชญ์ยังฮู้หลง
 สิบปะสาหยังเฮา สิบมีวันลัม ชันบ้อ” *ความรู้สึก* ที่แฝงอยู่
- ก. สะใจ
 ข. เข้าใจ
 ค. สงสาร
 ง. เวทนา

๑๐. “เกลี้ยงออตหลุด ปลอดอ้อยฮ้อย
 เสมอด้ตองตัด ผัดแต่เป็นป๋าวมา
 กะป๋มีเมียฮ้อน ผัดแต่เป็นกอขึ้น
 ป๋มีเครือสิเกี้ยวอุ่ม ผัดแต่เป็นพุ่มไม้
 เครือสิเกี้ยวกะป๋มี”

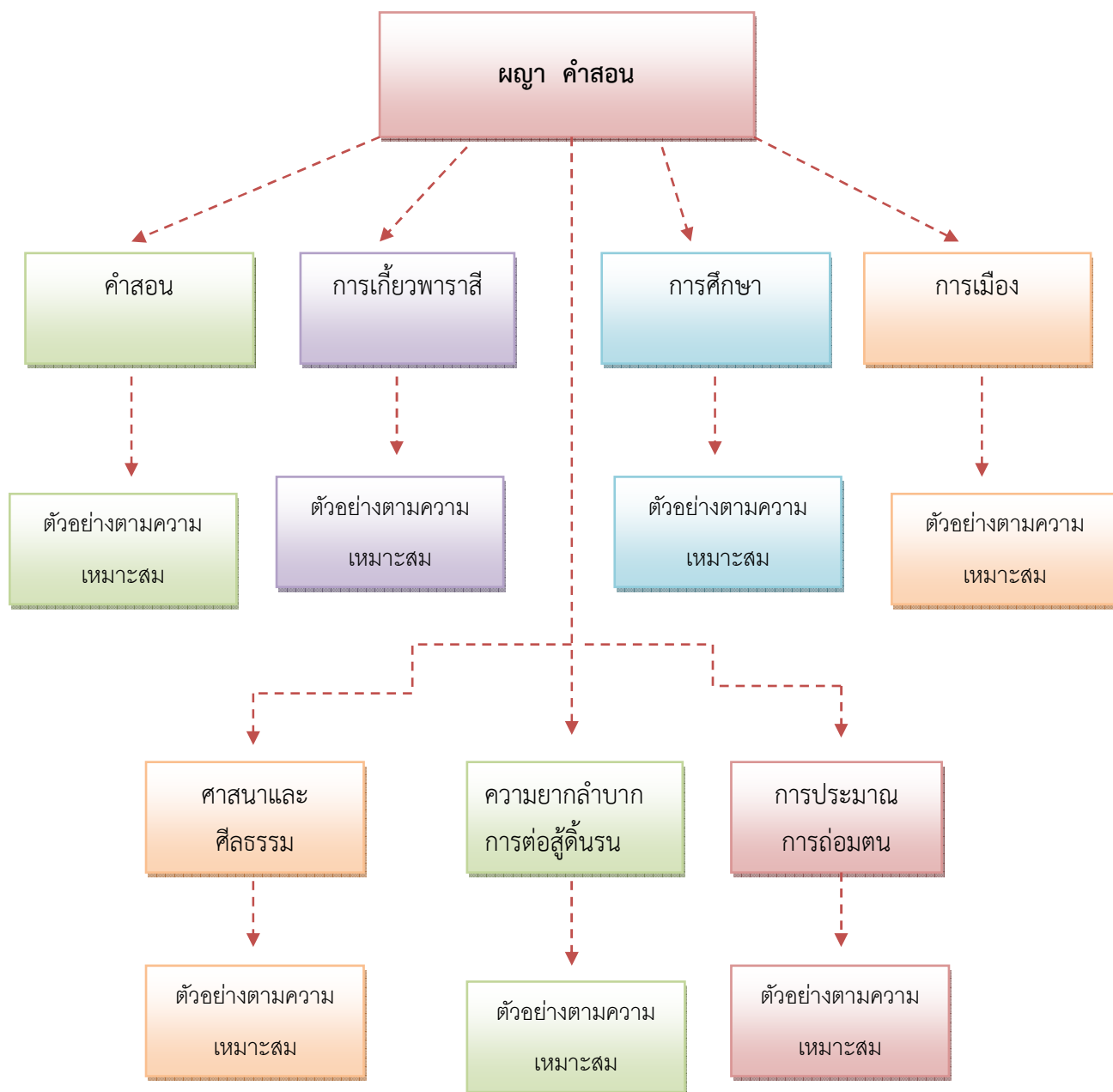
บทนี้ ข้อความใดหมายถึง *ผู้พูด*

- ก. อ้อย
 ข. ใบตอง
 ค. เครือไม้
 ง. ต้นไม้

เฉลย แบบฝึกทักษะการเขียนแผนภูมิเนื้อหา แบบต้นไม้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้เรื่องผญาปรัชญาชีวิตเป็นแผนภูมิเนื้อหา

(คำตอบที่เป็นตัวอย่าง ให้อยู่ในดุลพินิจของครูว่าสอดคล้องกับเนื้อหาส่วนต้นหรือไม่)

เฉลย แบบฝึกหัดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
การอ่านผญาปรัชญาชีวิต

๑. ง
๒. ค
๓. ข
๔. ง
๕. ง
๖. ค
๗. ง
๘. ค
๙. ข
๑๐. ง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าวสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๑.
- จารุบุตร เรืองสุวรรณ. ของดีอีสาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. ผญาบทกวีของชาวบ้าน. กาฬสินธุ์ : โรงพิมพ์जनตภัณฑ์, ๒๕๒๖.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน. ๒๕๔๒.
- เปลื้อง ณ นคร. ศิลปะแห่งการอ่าน : หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, ๒๕๔๔.
- แม่นมาศ ขวลิขิต,คุณหญิง. แนวทางส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา, ๒๕๔๔.
- วินัย คำสุวรรณ. การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน. กรุงเทพฯ : แม็ค ๒๕๔๘.
- สำลี รักสุทธี. ผญา. กรุงเทพฯ : ธนธัชการพิมพ์. ๒๕๔๐.
- สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๒.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. ๑๙ วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. ภาษาพาสอนเรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.